

Memo Noodverordening Boerenprotesten

In de afgelopen zomerperiode zijn demonstraties van boeren naar aanleiding van de stikstofplannen van het kabinet flink opgelaaid. Door heel het land werden demonstraties georganiseerd. In eerste instantie verliepen deze demonstraties zoals de grote demonstratie in Stroe (gemeente Barneveld) ordelijk. In de loop van de tijd werden demonstraties steeds dwingender met o.a. blokkades van snelwegen en distributiecentra door heel het land. Ook de gemeente Nijkerk kreeg hiermee te maken. Op 28 juni 2022 werd het viaduct over de A28 en ook het distributiecentrum van de Boni aan de Watergoorweg enige tijd geblokkeerd. Op maandagochtend 4 juli werd het distributiecentrum van de Boni opnieuw en nu door een grote groep demonstranten geblokkeerd.

Demonstreren is een groot goed in Nederland, echter moet hier wel vooraf een aankondiging van worden gedaan bij de gemeente en de openbare orde en veiligheid mag niet in het gevaar worden gebracht.

Blokkade distributiecentrum Boni

Op de vroege maandagochtend van 4 juli verzamelde zich een groot aantal boeren inclusief tractoren en aanhangers rondom het distributiecentrum van de Boni. Deze blokkade liep gelijk met een groot aantal andere blokkades in het land. De boeren gaven aan zo lang als dat volgens hen nodig was te willen blijven staan. De politie was op alle locaties al snel ter plaatse en gaf aan dat de sfeer gemoedelijk was, maar dat zij de boeren niet konden overtuigen te vertrekken. De personen die deelnamen aan de blokkade van het distributiecentrum van Boni waren niet alleen boeren. De groep was divers samengesteld. De blokkade betrof op maandag overdag niet alleen Boni, maar ook andere bedrijven waaronder Arla.

De burgemeester onderhield vanaf de maandagochtend contact met de directie van de Boni. De Boni gaf aan dat bij een langer voortduren van de blokkade de bevoorrading van de supermarkten ernstig in gevaar zou komen, dan wel onmogelijk zou worden. Vanaf die maandag heeft er ook overleg in de zogenaamde Driehoek (Burgemeester, Officier van Justitie en Politie) plaats gevonden. Dit overleg is noodzakelijk om te kunnen besluiten over eventueel te treffen maatregelen en te ondernemen acties in het kader van handhaving van de openbare orde.

Gelet op de hierboven geschetste situatie was het streven om de blokkade uiterlijk in de loop van de maandagavond beëindigd te hebben.

In die lijn is besloten om op maandag 4 juli om 18:00 een noodverordening af te kondigen op basis van artikel 176 van de Gemeentewet. Op basis van deze noodverordening was het verboden om zich zonder noodzaak op te houden in een door de burgemeester aangewezen gebied. Gelet op de blokkades op verschillende plaatsen behoorde een ruim deel van de bedrijfsterreinen tot dit gebied.

Op maandagavond 4 juli was de inschatting van de politie dat de inzet van de ME tot escalaties zou leiden. Dit oordeel was met name gebaseerd op de al eerder genoemde divers samengestelde groep van personen. Er is toen bewust gekozen om de ME op dat moment niet in te zetten.

De volgende morgen dinsdag 5 juli was de blokkade nog steeds intact, waardoor de schade voor de bedrijfsvoering van de Boni ook steeds in omvang toenam. Aan het eind van de ochtend is van de zijde van de boeren het signaal gegeven dat men vrijwillig zou vertrekken als ze met de burgemeester in gesprek zouden kunnen gaan om hun zorgen over te brengen. Vervolgens is de burgemeester samen met wethouder Esther Heutink-Wenderich en de Boni het gesprek met de boeren aangegaan. Het verloop van het gesprek was indringend, emotioneel maar met wederzijds respect. Ondanks het afgegeven signaal om te vertrekken bleef de blokkade in stand.

In overleg binnen de Driehoek is toen besloten de ME in te zetten op de locatie. Rond het einde van de middag verzamelde de ME zich bij de brandweerkazerne. Op het moment dat duidelijk werd dat de ME zou gaan ingrijpen begonnen de demonstranten met hun voertuigen te vertrekken. Er hoefde daarom bij het ingrijpen geen geweld worden gebruikt.

Aanhouden van Noodverordening

Bewust is op dat moment ervoor gekozen om de Noodverordening nog niet in te trekken. In de rest van het land was namelijk te zien dat boeren na de inzet van de ME de volgende morgen weer terugkeerden om opnieuw locaties te blokkeren. Dit gebeurde inderdaad ook bij de Boni.

Woensdagmiddag blokkeerde een klein aantal tractoren en aanhangers opnieuw de toegang tot het distributiecentrum. Dit duurde tot later in de avond. Rond 23:00 uur besloot de politie in te grijpen waarop de groep met demonstranten ook weer vrijwillig vertrok. Ongeveer hetzelfde scenario voltrok zich ook nog op de donderdag.

De daaropvolgende dagen bleef de politie de situatie rondom de Boni scherp monitoren om zo snel mogelijk te kunnen ingrijpen wanneer dit nodig was. Nieuwe acties van boeren bleven achterwege. Daarom is door de burgemeester besloten om de Noodverordening op dinsdag 12 juli af te laten lopen. Er was geen acute dreiging meer, waardoor de noodverordening niet meer proportioneel was.